

Carmen Iordăchescu

Luminița Mincă

Să dezlegăm tainele textelor literare

clasa a III-a

semestrul 2

Editura CARMINIS

CUPRINS

I. SPRE CE TĂRĂMURI NE AVENTURĂM?

<i>Jim Năsturel și Lukas, mecanicul de locomotivă</i> , după Michael Ende	4
<i>George și cheia secretă a Universului</i> , după Lucy și Stephen Hawking	9
<i>Emil și trenul spre Berlin</i> , după Erich Kästner	15
Lectură. <i>Cartea cu Apolodor</i> , de Gellu Naum	20
Recapitulare	23

II. CARE E ALAIUL PRIMĂVERII?

<i>Legenda ghiocelului</i> , după o poveste populară	27
<i>De unde a apărut prima sămânță?</i> , de dr. Karen James	32
Lectură. <i>Pentru tine, primăvară!</i> , de Otilia Cazimir	36
Recapitulare	38

III. DE CE AȘ VREA SĂ RĂMÂN COPIL?

<i>Hoțul</i> , după Tudor Arghezi	41
<i>La Medeleni</i> , după Ionel Teodoreanu	47
Lectură. <i>Zânele nu bat la ușă</i> , după Silvia Kerim	51
Recapitulare	52

IV. CUM GÂNDESC? CE SIMT? CUM MĂ COMPORT?

<i>Dărnicie</i> , după Mircea Sântimbreanu	55
<i>Fetița care l-a luat pe Nu în brațe</i> , după Octav Pancu-Iași	61
Lectură. <i>Un mic ajutor</i> , după Cleopatra Lorințiu	66
Recapitulare	67

V. CE PRIETENI NECUVÂNTĂTORI AM?

<i>Tomii</i> , după Adrian Oprescu	70
<i>Povestea melcului fără casă</i> , după Adina Popescu	73
Lectură. <i>Într-o zi pe când lucram</i> , de Ana Blandiana	77
Recapitulare	78

VI. CINE VINE ODATĂ CU VARA?

<i>Pădurea fermecată</i> , după Enid Blyton	81
<i>Cum creează scriitorii personajele din cărți</i> , după Jacqueline Wilson	85
Recapitulare finală (1)	88
Recapitulare finală (2)	91
Recapitulare finală (3)	93

I. SPRE CE TĂRĂMURI NE AVENTURĂM?

Jim Năsturel și Lukas, mecanicul de locomotivă

după Michael Ende*

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1 Marchează cu „x” variantele corecte.

- a) Textul este: un text informativ/articol de ziar;
 un text narativ/poveste;
 un text liric/poezie.

b) Locul întâmplărilor:

- Lummerland; Ținutul Celor o Mie de Vulcani;
 Cetatea Dragonilor; Pădurea Celor o Mie de Minunății.

c) Timpul acțiunii:

- într-una din zile; în visul lui Lukas; în vremurile de demult.

d) Personajele sunt:

- Lukas; Emma; Jim Năsturel;
 Nepomuk; Uriașul Părelnic; un vulcan văicăreț.

2 Completează enunțurile cu informații din textul citit, transformând dialogul în povestire.

Lukas și Jim Năsturel au plecat, conduși de Emma, către _____.

Ajunși în _____, aceștia aud un zgomot. Lukas întreabă dacă _____.

Deodată, își face apariția _____

_____, o creatură _____ care se plânge de faptul că _____.

Lukas și Jim se oferă să-l ajute. Ei au descoperit că _____.

_____ s-a bucurat nespus după ce _____

a reparat vulcanul. Acesta le-a _____ celor doi pentru ajutorul dat și i-a îndrumat

către _____.

3 Argumentează! De ce Jim se numea și Năsturel?

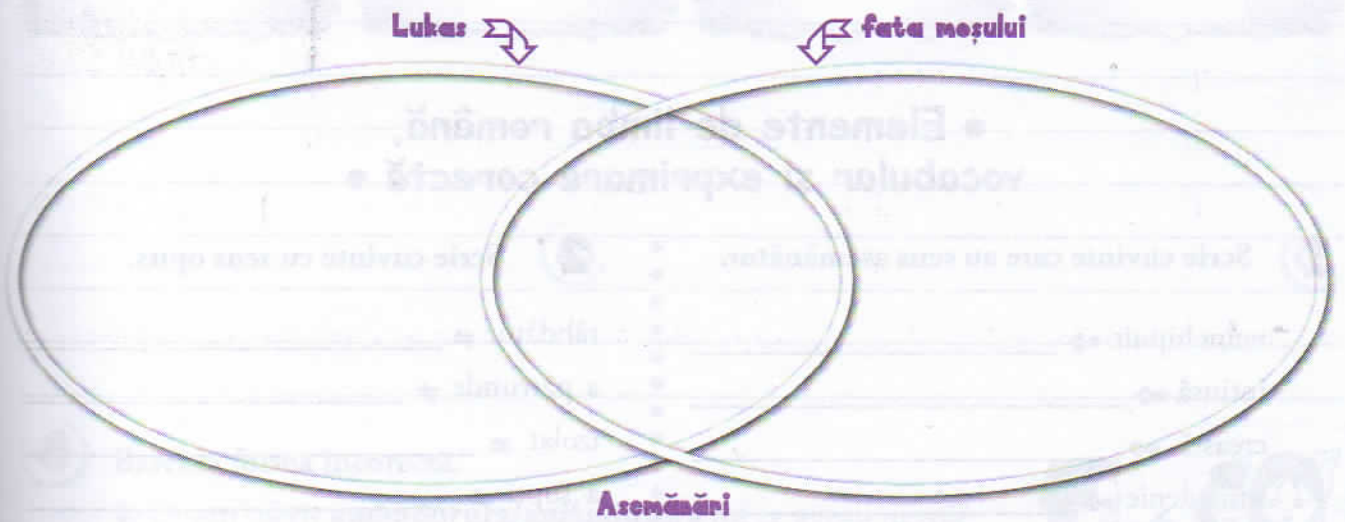
4 Descrie ținutul Lummerland.

5 Extrage din text trei trăsături fizice și trei trăsături morale ale lui Lukas.

♦ trăsături fizice: _____

♦ trăsături morale: _____

6 Prin comportamentul său, Lukas se aseamăna cu fata moșului. Completează diagrama cu asemănări și deosebiri dintre cele două personaje.

7 *Atelier.* ♦ Pune-ți imaginația la încercare și continuă povestea cu întâmplări prin care pot trece personajele în Cetatea Dragonilor.

8 Fișă de portofoliu

a) Realizează un desen care să corespundă descrierii din text a dragonului.

b) Cu ajutorul detaliilor din text, realizează o hartă care să-i ajute pe Lukas și pe prietenii lui să ajungă la Cetatea Dragonilor. Folosește anumite simboluri.

9 Scrie într-un cuvânt ce reprezintă fiecare imagine.

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Scrie cuvinte care au sens asemănător.

neînchiptuit ⇨ _____

întinsă ⇨ _____

creastă ⇨ _____

sumedenie ⇨ _____

felurite ⇨ _____

văicăreală ⇨ _____

ivite ⇨ _____

2 Scrie cuvinte cu sens opus.

răbdător ≠ _____

a pătrunde ≠ _____

izolat ≠ _____

a șopti ≠ _____

stins ≠ _____

firav ≠ _____

înăuntru ≠ _____

3 Găsește cuvinte înrudite cu „a călători“.

4 Precizează de la ce cuvânt s-au format:

☆ înfățișare ⇨ _____

☆ înfiorător ⇨ _____

☆ întărită ⇨ _____

☆ neînchiptuit ⇨ _____

5 Desparte în silabe următoarele cuvinte:

- neînchipuit ⇨ _____
- întortocheată ⇨ _____
- împrejurimi ⇨ _____
- sufragerie ⇨ _____
- funingine ⇨ _____
- creatură ⇨ _____

6 Scrie câte trei cuvinte alcătuite din:

- o silabă (monosilabice) → _____
- două silabe (bisilabice) → _____
- trei silabe (trisilabice) → _____
- mai multe silabe (plurisilabice) → _____

7 Alcătuieste enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor „mare“, „mie“, „amărât“, „ținut“.

8 Barează forma incorectă.

- Le-am oferit **amândorura/amândurora** tot ce aveau nevoie.
- Am dat **la fiecare/fiecărui** ceea ce merita.
- Le voi dărui **tuturor/tuturora** prietenelor mele câte o floare.
- I-am chemat pe **toți tustrei/tustrei** să explice ce s-a întâmplat.

Atenție! Se scrie și se pronunță **amândurora**, nu amândorura.

9 Alcătuieste o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ți imaginezi o poveste, avându-i ca eroi pe Lukas și pe Emma.

În redactarea textului, vei avea în vedere: • respectarea celor trei părți ale compunerii (introducerea, cuprinsul și încheierea); • folosirea povestirii și a dialogului; • adecvarea conținutului la tema dată; • alegerea unui titlu potrivit; • încadrarea în spațiul acordat; • respectarea normelor de scriere corectă.

10 **Pantomimă.** a) La clasă sau împreună cu părinții vizionează fragmente cu: Stan și Bran, Charlie Chaplin. Când filmele erau mute, cum se exprimau actorii fără să folosească limbajul?

b) Imită un personaj îndrăgit prin gesturi și mimică (pantomimă). Clasa ghicește personajul.

Clubul
de lectură

Lungul drum către Santa Cruz

după Michael Ende

Hermann o luă pe scări în jos, sărind câte trei trepte deodată și dând astfel de veste tuturor celorlalți locatari din clădire, fără excepție și fără să le cruțe auzul, că *Superhermann* era în drum spre școală. Dar așa, în cea mai mare viteză, cu viteza luminii!

Afară ploua. Ca să zicem așa, nimic nou, căci o ținea într-o ploaie de trei zile. Pe lângă că ploua, mai era și luni.

De cum ajunse la intersecția unde ar fi urmat s-o apuce la dreapta, se pomeni că merge în urma unui om-sandvici, unul care purta aninat pe umeri, în față și în spate, câte un panou de reclamă. Pe cele două afișe de pe panouri puteau fi admirați, într-o splendoare de culori, un clown și o tânără blondină, cea din urmă purtând un costum de baie strălucitor și fiind strâns prinsă între inelele unui ditamai șarpe verde, zdravăn încolăcit în jurul trupului ei.

Șerpii ăștia uriași – citise el undeva – sunt purtați uneori în niște coșuri pe măsură, adică uriașe și ele. Cu timpul însă, coșurile se mai strică, capătă o sumedenie de găuri și tocmai așa se face că șerpii reușesc să fugă prin ele. Să „fugă” sau să se „târască” prin ele? Cum ar fi fost oare mai bine de zis? Oricum însă, se putea foarte bine ca bărbatul pe urmele căruia pășea el acum să fi fost tocmai în căutarea șarpelui scăpat dintr-un asemenea coș găurit.

Pe namila de șarpe îl chema Fatima și-i era o teamă cumplită de apă. Iar asta îl făcuse să se fi târât până într-o casă unde s-ar fi aflat un bebeluș, dormind liniștit și neștiutor în pătucul său. Imediat, Fatima și-ar fi încordat mușchii, săltându-se pe coadă și alcătuiind așa, un mare semn de întrebare, viu și fioros. Neputincioși, sărmanii părinți ai bebelușului trebuie să fi rămas în holul casei, frământându-și mâinile de spaimă.

Și nu ar fi îndrăznit cu niciun chip să se miște de acolo, tocmai ca să nu fi agitat și mai mult jivina.

Iar Hermann s-ar fi arătat de îndată gata să rezolve situația, să-l scape cu viață pe bebeluș, cu toate că nu punea el mare preț pe bebelușii ăștia. Era însă de acord că bebelușii erau totuși niște ființe

omenești și era drept să fie salvați, chiar dacă, pentru așa ceva, ar fi trebuit să piardă câteva ore de la școală. Era doar vorba de un sugar neajutorat, pe care era gata-gata să se încolăcească un ditamai șarpele, care mai și căsca spre el o gură cât o șură. Ei, și atunci cam cum ar fi sunat niște scuze ca astea: „Îmi pare rău, dar trebuie să ajung cât mai repede la școală”. Zău dacă n-ar fi mirosit a frică, a scuză de om laș. Chiar așa de urât nu s-ar fi purtat el, Hermann. Și asta cu atât mai mult cu cât ar fi înțeles că era chiar singurul care ar fi putut salva situația.

George și cheia secretă a Universului

după Lucy și Stephen Hawking*

• Înțelegerea textului • Comunicare •

Completează cadranele cu informații desprinse din text.

<p>a) Notează:</p> <p>Titlul:</p> <p>.....</p> <p>Autorii:</p> <p>Personaje:</p> <p>.....</p>	<p>b) Precizează:</p> <p>Timpul întâmplării:</p> <p>.....</p> <p>Locul acțiunii:</p> <p>.....</p>
<p>c) Răspunde la întrebări.</p> <ul style="list-style-type: none">• Cine este Cosmos?<p>.....</p><p>.....</p> <ul style="list-style-type: none">• Ce este Cosmosul?<p>.....</p><p>.....</p> <ul style="list-style-type: none">• În cât timp se formează o stea?<p>.....</p><p>.....</p> <ul style="list-style-type: none">• Ce fel de ochelari sunt aceia folosiți de cei trei vecini?<p>.....</p><p>.....</p><p>.....</p>	<p>d) Transcrie din text cuvintele care descriu:</p> <ul style="list-style-type: none">• calculatorul<p>.....</p><p>.....</p> <ul style="list-style-type: none">• pe Annie<p>.....</p><p>.....</p> <ul style="list-style-type: none">• pe Eric<p>.....</p><p>.....</p><p>.....</p>

2 Încercuiește varianta corectă.

a) George era captivat de calculator deoarece:

- era un bun utilizator al acestuia;
- calculatorul era de ultimă generație;
- nu avea un calculator acasă.

b) „ecranul plat atașat tastaturii“

face referire la:

- monitor;
- laptop;
- televizor.

* Lucy și Stephen Hawking se pronunță [lusi și stivăn hoching].

c) Condiția acceptării lui Eric drept membru al Ordinului Cercetării Științifice pentru Binele Omenirii este:

- să nu discute cu nimeni despre ceea ce va vedea prin ochelari;
- să vină mereu în vizită la vecinii săi;
- să promită că va folosi noțiunile acumulate pentru a face bine.

d) Cheia ascunsă care permite accesul lui George în Univers este:

- promisiunea că va face numai bine;
- să învețe cum să lucreze cu calculatorul;
- utilizarea tastei cu denumirea Enter.

e) Stelele sunt:

- aglomerații imense de gaze și praf;
- formațiuni care luminescă datorită luminii solare;
- artiste celebre de film.

f) Spre finalul vizitei, Eric a amețit, deoarece:

- fusese izbit de roca ce lovise sticla ferestrei;
- s-a concentrat prea mult asupra imaginilor de pe ecran;
- zgomotul era asurzitor;
- a folosit niște ochelari nepotrivți.

3 Ordonează ideile următoare conform întâmplărilor din text.

- Cei trei urmăresc o proiecție despre nașterea Universului.
- Eric îl integrează pe George în lumea lui Cosmos.
- George admiră computerul mare al lui Eric.
- Annie acceptă revenirea lui George, cu condiția ca acesta să păstreze secretul.
- George se împrietenește cu vecinii săi.

4 Povestește oral, apoi în scris, fragmentul al treilea.

5 Încercuiește cuvintele care au legătură cu calculatorul.

● taste	● fotografie	● monitor	● buton	● mouse
● șoarece	● tastatură	● jocuri	● prieten	● unitate
● studiu	● internet	● conversație	● oboseală	● necesitate

6 Argumentează! Care este motivul pentru care George a fost convins să promită că nu va vorbi cu nimeni despre Cosmos?

7 Exemplifică prin trei situații necesitatea unui calculator.

8 Adaptează-ți vorbirea la situațiile de comunicare date. *Atenție la formulele și modul de adresare, dar și la tonul vocii!*

- Ai întârziat la teatru. Intri în sală și ceri îndrumări în privința așezării pe locul tău.
- Îi soliciți doamnei învățătoare să repete datele referitoare la tema pentru acasă.
- Participi la o activitate internațională cu tema „Jocurile copilăriei”. Prezintă participanților un joc cunoscut de tine.
- Ești în excursie și te-ai îndepărtat de grup. Soliciți ajutor.
- Ești într-un aglomerat parc de distracții, iar tu dorești să-ți inviți prietenul/prietena la o plimbare în caruselul personajelor Disney.

• Elemente de limba română, vocabular și exprimare corectă •

1 Asociază cuvintele care au sens asemănător prin folosirea aceleiași culori. Transformă în cometă steaua pentru care nu găsești pereche.

fascinat mister viguros jurământ infernal promisiune

captivat încântat obscur

vânjos incredibil teribil înnegurat

robust taină întunecat secret

făgăduială înspăimântător

2 Unește tastele pe care sunt scrise cuvinte cu sens opus.

buimac	aranjat	a încuviința	adunate
ciufulit	plăpând	gigantic	a dezaproba
robust	dezmeticit	presărate	pitic

3 Alcătuieste câte un enunț în care cuvântul „colț” să aibă sensurile următoare: dinte, vârful ascuțit, vârful ierbii, capăt de pâine, ungher al camerei.

4 Scrie sensurile diferite ale cuvintelor:

stea

1. _____

2. _____

slujbă

1. _____

2. _____

5 Completează tabelul, analizând substantivele următoare:

SUBSTANTIVUL	Felul substantivului	Genul substantivului	Numărul substantivului
părul			
Annie			
colț			
navă			
calculatoare			
George			
Cosmos			

6 Completează spațiile libere, după model:

să îi aducă → să-i aducă

• să îi ajute → _____

• să îi certe → _____

• să îi cheme → _____

• să îi fie → _____

• să îi cunoască → _____

• să îi ocolească → _____

• să îi mulțumească → _____

• să îi ferească → _____

• să îi spună → _____

7 Completează textele de mai jos, folosind cuvintele „să-i“ sau „săi“, după caz:

❁ „Uite-i pe amicii _____ ,
 _____ chemăm pe toți în vie,
 Ca să facă gălăgie
 Să se-audă peste văi.“

❁ „Lumea vine ca la teatru
 Ca _____ vadă pe cei patru:
 O doamnă cu fiii _____
 Care sunt micuți, dar răi.“

❁ Gazda recomandă _____ culce pe
 oaspeți în camerele de la etaj.

❁ Eliza îndura bucuroasă orice, numai _____ poată
 scăpa pe frații _____ de vrajă.

8 Completați conform cerințelor:

Cuvântul	Litere	Sunete	Vocale	Consoane
excursie	8	9	e, u, i, e	x, c, r, s
zumzet				
slujbă				
fanfară				
strălucitoare				
încuviință				

9 Scrieți câte două cuvinte, conform schemelor date.

CV ⇨ _____

CVCV ⇨ _____

VCC ⇨ _____

VCCV ⇨ _____

10 Citește e-mailul primit de Bogdan.

De la:	alexandra2016@yahoo.com	←	adresa de e-mail a expeditorului	
Către:	bogdan_toma@yahoo.com	←	persoana căreia îi este adresat e-mailul	
Subiect:	Petrecere surpriza	←	la ce se referă conținutul mesajului	
Buna, Bogdan!			←	formulă de introducere
Saptamana viitoare este ziua prietenului nostru, David. As vrea sa-i organizam o petrecere surpriza. Imi doresc sa participam toti amicii sai. Ce zici? Poti sa vii? Tu ce idei ai? Cum am putea sa-l surprindem?			←	conținutul mesajului
Aștept raspunsul tau.			←	formulă de încheiere
Cu drag, Alexandra			←	semnătură

Răspunde la întrebări.

- a) Cine a scris e-mailul?
- b) Cui îi este adresat?
- c) La ce se referă mesajul?
- d) Ce observi referitor la scriere?

11 Scrie răspunsul pe care Bogdan i-l trimite Alexandrei. Recitește înainte mesajul fetei. Ai grijă să răspunzi la întrebările acesteia.

De la:	
Către:	
Subiect:	

ȘTIAI CĂ...?

• **Steaua Polară** se află chiar deasupra Polului Nord. De aceea este importantă în orientare: ea arată nordul și o poți vedea cu ochiul liber. Este ca o busolă a naturii atunci când tu nu ai o busolă la tine. Pentru că nu este foarte luminoasă, o găsești urmând latura din dreapta a Carului-Mare. Privește imaginea: din ce grup de stele face parte Steaua Polară? La ce te ajută să știi unde e nordul atunci când urmărești o hartă?

